

Omenirea se împarte în cei care se bucură când se vâără în pat noaptea și cei pe care îi neliniștește mersul la culcare. Cei dintâi consideră că paturile lor sunt cuiburi ocrotitoare, pe când ceilalți simt că goliciunea din timpul moțâielii este un pericol. Pentru tunii, momentul culcării presupune întreruperea grijilor; celorlalți, dimpotrivă, întunericul le provoacă un vârtej de gânduri dăunătoare și, dacă ar fi după ei, ar dormi ziua ca vampirii. Ai simțit vreodată groaza din timpul nopților, apăsarea coșmarurilor, întunericul suflându-ți în ceafă cu răsufierea sa rece, cum că, deși nu știi cât timp ți-a mai rămas, nu ești altceva decât un condamnat la moarte? Și, cu toate acestea, a doua zi de dimineață, izbucnește din nou viața cu vesela ei minciună despre eternitate. Această carte este povestea unei nopți lungi. Atât de lungă, încât s-a prelungit timp de mai multe luni. Dar totul a început într-o seară de noiembrie.

De dimineață căzuse lapoviță, dar, la ora aceea, cerul era o placă uscată plumburie. Frigul se ridica dintre lespezi și de pe pământul tare și atingea ușor gleznela ca o limbă de gheață. Groparul cel mai în vârstă își șterse pe furiș nasul cu mâneca. Era ultimul mort din ziua aceea, îl dureau șalele, în pofida brâului, și nu dorea decât să isprăvească. În plus, era una dintre acele înmormântări de doi bani la care nu venea nimeni, de-abia erau trei sau patru persoane, o tristețe, și mai rău de atât, dat fiind acea zi oribilă, cu întunericul și frigul acelea. În mormântările solitare și cele ale copiilor erau cel mai greu

de îndurat. Bătrânul gropar trase aer în piept și lovi cu piciorul în sicriu ca să-l reazeze pe ghidaj și să intre perfect drept în firidă. „Ce frig, pe toți dracii! Își spuse el, înghețat bocnă. Sigur că morților le-o fi și mai frig acolo, înăuntru“, adăugă el din obișnuință, ca întotdeauna. Îi aruncă o privire tânărului său tovarăș, care era voinic ca un taur și asuda și gâfâia etalându-și înfățișarea tâmpă. „Asta chiar că n-are probleme“, își spuse bătrânul cu repulsie; el, în schimb, era pe zi ce trecea mai aproape de groapă. Ce oribil e să fii bătrân! Își puse mâinile pe șalele care îl dureau și se adresă rudei îndoliata:

– Purcedem la treabă?

Întrebarea nu primi răspuns: tipul părea încremenit. Groparul îl privi cu o expresie iscoditoare pe celălalt bărbat, care se simți obligat să facă ceva și îl scutură ușor de braț pe văduv.

– Matías... Matías...

– Ce?

– Oamenii întrebă dacă pot purcede.

– Dacă pot... să ce?

– Dacă pot să închidă firida, îl lămuri stânjenit vărul Ritei.

– A, da, da.

Matías făcu un efort să se concentreze asupra a ceea ce vedea. Vărul bătând din picioare ca să se încălzească; groparul mătăhălos strângându-și uneltele; celălalt punând mortarul la gura firidei. Mistria răzuia zidul de piatră. Un mic zgomot înnebunitor. Tipul de la întreprinderea de pompe funebre se apropie de el, murmurând ceva de neînțeles; avea niște hârtii în mână și un pix pe care îl vârî iute între degete. Matías bănuî că trebuie să semneze și făcu două mâzgălituri acolo unde îi indica unghia bărbatului. I-a fost greu, pentru că vedea totul departe, foarte departe, la celălalt capăt al unui tunel întunecat, prin extremitatea greșită a unui ocehan. De la distanța aceea,

firidele păreau casele de la o magazie de bagaje dintr-o gară.

Rita o să râdă când o să-i povestească.

– Îmi pare rău, Matías.

– Da, da.

– Era o femeie minunată.

– Da.

Groparii dispăruseră deja și acum plecau și ceilalți. Infiriera. Vărul. Șefa Ritei de la administrație. Stânjenii, grăbiți. Nerăbdători să scape de lunga noapte înghețată care cădea peste văduv. Rușinați că erau atât de puțini. „Dacă aș fi știut din timp, m-aș fi ocupat să înștiințez pe toată lumea, dar omul ăsta nu se lasă ajutat“, se justifică vărul în fața infirmierei pe când se îndepărtau; se simțea obligat să salveze onoarea familiei. Pe atunci, niciunul dintre ei nu știa că nu avea să-l mai vadă vreodată pe Matías. Și chiar dacă ar fi știut, probabil că tot nu le-ar fi păsat: durerea are o încărcătură magnetică negativă, este ca un magnet care respinge, în loc să atragă. Și iată-i pe toți trei mergând cât puteau de iute, ieșind grăbiți din cimitir.

Dar Matías nu simțea nicio durere. Nu. De fapt, nu simțea nimic. Nici frigul care urca valuri-valuri din pământul umed. Clipi și privi cerul. Care era negru ca... Negru ca... Nu reuși să găsească o comparație pentru cerul acela, pentru că era mai negru decât tot ce văzuse vreodată mai negru, mai negru decât cuvântul negreală. Noaptea căzuse foarte repede. „Unde mă aflu?“, se întrebă el deodată, descumpănit, brusc înspăimântat, simțind o ușoară panică și amețală. „În cimitir, își răspunse tot el. Tocmai am îngropat-o pe Rita.“ Și, din nou, liniștitul neant dinlăuntru său. Nicio zvăcnire în piept, nici cea mai mică amintire în memorie. Tihna morții domolind totul.

Ieși din Lăcașul Morților fără să se mai gândească la ceva, pașii căutându-și drumul și mișcându-se singuri. Se urcă în taxi, porni motorul și conduse până la apropiata șosea de centură

M-30 cu același automatism amorțit. Orașul strălucea în jur, luminat și viu, ticsit de mașini. Matías se cufundă în râul metalic și se lasă dus. Întotdeauna îi plăcuse să conducă. Să conducă fără să țină seamă de ceea ce face, ocrotit de obișnuința lui de taximetrist. În timp ce mâinile îi erau pe volan, se gândi la un tren. Sau, și mai bine, la un metrou. La vuietul convoiului care se apropie, la vagonul năpustindu-se asupra lui, bufnind și scrâșnind fără să se poată opri, la roțile care zdrobesc și sfâșie. Și la moarte, ca la un loc liniștit în care să se refugieze, o ascunzătoare unde putea să meargă. Se gândi și la briceagul pe care îl purta întotdeauna în torpedou; și încercă să-și închipuie durerea scurtă și rece pe care i-ar pricinui-o lama tăindu-i gâtul. Dar apoi, pentru prima dată după multe ore, își aminti de Chucho¹ și de Perra².

Ieși de pe șoseaua circulară și o luă spre casă. Era un drum foarte cunoscut, dar, cu cât se apropia mai mult de cartierul său, cu atât se simțea mai departe. Departe de lume și de sine însuși, departe de normalitate și de chibzuință.

– Bună seara. În piațeta Cuatro Caminos, vă rog.

Matías se întoarse năucit și îl privi pe pasagerul care tocmai se urcase, profitând de oprirea la semafor.

– În piațeta Cuatro Caminos, vă rog, repetă bărbatul.

Matías simți răcnetul fierbându-i în piept, un gheizer de mânie și de disperare.

– Dă-te jos din mașina mea, imbecilule! Dă-te jos imediat! urlă cu un strigăt fenomenal, care îi vibră în măruntaie.

Pasagerul se chirco pe scaun, năucit și înspăimântat. Era un informatician timid de patruzeci și nouă de ani, care nu fusese niciodată pus în situația de a se confrunța cu o asemenea

¹ În spaniolă, *Cățel* (n.tr.)

² În spaniolă, *Cățea* (n.tr.)

izbucnire de violență, ceea ce, în vremurile pe care le trăim, era fără îndoială un noroc.

– Dă-te jos, imbecilule! răcni din nou Matías din toți rărunchii, simțind că, rostindu-le, vorbele îi zgâriau coardele vocale.

Bărbatul dădu înnebunit din mâini, încercând să deschidă portiera, până când, într-un târziu, izbuti și se aruncă pe trotuar. Matías porni mașina furibund, tremurând, speriat de intensitatea urii sale. L-ar fi ucis. Într-adevăr, ar fi vrut să-l poată ucide. Își înghiți cu greu saliva. Cu o urmă de judecată, stinse lumina verde și puse afișul pe care scria ocupat. Continua să se hurducăie cu taxiul, de parcă ar fi fost beat. Câțiva șoferi îl claxonară, dar zgomotul orașului ajungea la el amortizat, nedeslușit. Ceva se întâmpla cu urechile și cu ochii lui, ceva ce îl împiedica să vadă și să audă normal. Se simțea foarte obosit; nu-și amintea de câte zile nu mai dormise. Și nici nu mâncase. Tocmai ajungea pe strada lui, dar nu izbutea să o recunoască. Orașul vibra, își pierdea conturul, palpita ca o masă tulbure vie în același ritm cu zvâcnetul dureros al tâmpelilor sale. Parcă mașina la colțul străzii. Îi era groază să urce în casa pustie.

Din fericire, poarta era închisă, iar portăreasa nu se vedea pe nicăieri. Aprinse lumina de pe palier, care începu să ticăie la fel ca un vechi aparat de taxat. Cum de putuse să uite de Chucho și de Perra? Probabil că erau nemâncați de cel puțin două zile. Și nici nu ieșiseră din casă. Îi auzi scâncind de cealaltă parte a ușii. Încetișor, pentru că erau câini abandonăți pe care Rita îi adunase de pe străzi, iar viața sub cerul liber îi învățase să fie discreți și bine-crescuți. Deschise ușa casei și ieșiră ca din pușcă, încercându-i-se printre picioare. Micuți, pricâjiți, niște maidanezi, adevărate animale slăbănoage. El, maro cu pete și blană de șobolan. Ea, alb-cenușie și îndesată, cu un colț răsucit ieșit afară din bot și ochi jucăuși. „Unor câini atât de urâți nu li se pot da nume adevărate“, îi spusese Ritei când i-a

salvat de pe stradă. De aceea au rămas cu numele de Chucho și Perra. Matías și-i amintea încolăciți în poala nevesti-sii când i se declanșase boala ca o bombă. Când începuse sfârșitul.

Își înghiți cu greu durerea care îi strângea gâtul ca o gheară și se uită către interiorul casei. Culoarul se pierdea în întuneric.

– Nu, spuse el cu voce tare. Nu.

Lumina de pe palier se stinse și întunericul se așternu peste el. Matías simți un fior de panică și pipăi peretele, până nimeri întrerupătorul. La picioarele lui, câinii scânceau și îi lingeau gleznelor cu un entuziasm deznădăjduit. Se aplecă și îi luă în brațe. Apoi închise ușa trântind-o și coborî scările în fugă. Nu se opri din alergare până ajunse la taxi și așeză cățeei pe locul din dreapta, unde animalele rămaseră ciudat de liniștite, înfricoșate. Porni motorul știind foarte bine încotro se ducea. La parcela de teren. La casa pe care și-o făceau el și Rita la Villaviciosa de Odón. Adică, la casa pe care nu și-o vor mai face niciodată. La ora aceea, lipsită trafic, i-au trebuit doar douăzeci de minute ca să ajungă în localitate. Înainte de a pătrunde în zona de locuințe, opri la McDonald's și cumpără niște hamburgeri pentru câini. Izul de grăsime caldă, care îi displăcuse întotdeauna, îi inundă totuși gura cu salivă. Descoperi, rușinat, că îi era foame, foarte foame. Cum putea să-i fie foame când trăia sfârșitul tuturor lucrurilor? Umilit de nevoile trupului său, de stăruința câinii sale de a trăi (trupul livid și suferind al Ritei, tuburile de drenaj, vânătaiele, rănilor), Matías cumpără și pentru el doi hamburgeri. Deși traseul până la parcelă fu foarte scurt, taxiul rămase împregnat cu mirosul neplăcut și dulceag al mâncării.

Așezase acoperișul acela cu mâinile lui, olan cu olan. Acele modeste ziduri le ridicase el, în orele sale libere, pentru că, adolescent fiind, lucrase ca salahor și nu era un zidar prost. Căsuța avea deja acoperiș, ferestrele și ușa exterioară erau montate, caloriferele instalate, baia de jos terminată. Dar

lipseau ușile interioare și bucătăria, și zugrăveala, iar pe jos era numai ciment. Dispunea de electricitate, dar singura sursă de iluminare consta dintr-un bec la capătul unui cablu foarte lung, iar apa venea de la racordul din grădină printr-un furtun verde. Bineînțeles că nu exista nicio grădină, dar Matías așa o numea. Parcela era o pârlăoagă de pământ brun și tare, acoperită cu moloz, saci de nisip și diverse unelte pentru construcție. În mijlocul acestui maidan murdar și pustiu, casa, mică și solidă, părea o măsea singuratică pe mandibula unui bătrân.

Încercă să aprindă becul, dar probabil că era ars. Pe băjbăite, căutând să nu calce pe câinii nervoși, Matías pipăi pardoseala până găsi vechiul televizor portabil pe care îl aduseseră acolo când Rita începuse să se simtă rău, când nu mai suporta nici măcar să citească, ca să-și poată distrage atenția uitându-se la vreun film, câtă vreme el muncea în continuare la casă. Aprinse televizorul și îi opri sonorul. Pe ecran apăru o licărire în mișcare, luminând slab încăperea. Prin ferestrele prost etanșate se strecura vântul și era un frig cumplit. „Un frig de mormânt“, se gândi Matías; și i se păru că aude hârșăitul nisipos al mistriei groparului lovind în firidă. Se afla în încăperea care urma să fie camera de zi: o încăpere dreptunghiulară cu două ferestre. Lumina cam tristă și schimbătoare a televizorului făcea să danseze umbrele de pe pereți. Erau două scaune de rafie pe jumătate desfundate, șezlongul în care se așeza Rita, un talmeș-balmeș de scule și de pensule, două caserole cu resturi de mostre de vopsea, suluri din mușamaua cu care învelise astereala acoperișului înainte de a pune olanele și o scară portabilă. Mai erau și o găleată, două mopuri, o jumătate de duzină de flacoane cu produse pentru curățenie, mănuși de cauciuc, o mătură smotocită. Totul așezat într-un colț într-o ordine perfectă, o mică armată domestică pe care Rita o adusesse în vremurile bune ca să facă întruna curat pe șantier. „N-am de

gând să termin niciodată această casă“, își spuse în sinea lui cu ferocitate. Și avea dreptate, nu avea să o isprăvească niciodată.

Aproape orbecăind, în penumbra albăstruie, spălă o caserolă și le dădu apă animalelor, apoi luă sulurile de mușama, le întinse într-un colț și se așeză pe ele, rezemându-se cu spatele de perete. Scoase hamburgerii, care încă mai erau calzi datorită cutiilor izolante și îi împărți cu căței. Efortul de a mânca îi consumă puțina energie care îi mai rămăsese. Simțea un fel de uluire, o oboseală extremă, asemănătoare anihilării. Pe ecranul mut al televizorului era o blondă, ostentativă ca o păpușă gonflabilă, care râdea mult. Matias se lăsă să cadă pe o parte până se întinse pe jos, în poziție fetală, ghemuit în haina sa lungă din stofă groasă. Dărdăia de frig. Cățelușii i se ghemuiră în golul pântecelui, bine înghesuiți în el, privindu-l cu ochii lor rotunzi fără să clipească. Erau speriați de schimbările din rutină, de absența Ritei, de mirosul de durere al lui Matias, care ajungea fără îndoială până la botișoarele lor. Durerea miroase a metal rece, și-ar spune câinii dacă ar putea. Matias le atinse trupurile aspre și călduțe: erau o alinare în noaptea înghețată. Apucă de capătul liber al mușamalei și se înveli cum putu cu ea. În ziua aceea, își aminti el brusc, era aniversarea lui. Împlinea patruzeci și cinci de ani. „Câtă durere zadarnică“, se gândi el. Și căzu într-un somn adânc, așa cum o piatră cade într-un puț, în vreme ce imaginile clarobscur de pe ecranul televizorului dansau în tăcere peste chipul său.

Daniel era convins că soția lui continua să stea cu el din simpla plăcere de a-l chinui. Cărămidă, cărămidă, cărămidă, o piesă triplă, două orificii. Cât despre el, oricât de mult se întreba care erau motivele care îl făceau să mai fie cu ea, nu reușea să răspundă satisfăcător. Mă rog, ba da: pentru că era un leneș. Și poate un laș. Pentru că se lăsase întotdeauna ispitit de minimul efort. Totuși, nu era atât de greu să se despartă de ea. Dar nici măcar nu erau căsătorii, pentru numele lui Dumnezeu! Și, din fericire, n-au vrut niciodată să aibă copii. Atenție, sfredel! Trei grinzi volatilizate. Era problema apartamentului, într-adevăr, și ipoteca de plătit pe din doi. Strivi țigara într-un colțișor al scrumierei pline ochi și, în continuare, aprinse una nouă, pentru că gândul la toate astea îl enerva. Era o greșeală să cumperi o casă cu cineva. Te lega mai mult decât căsătoria. Dar și asta avea o rezolvare: puteau să vândă oricând proprietatea, să împartă banii și să se despartă. Cântări în minte această posibilitate și trebui să admită că o socotea la fel de îndepărtată ca aceea de a deveni turist pe Stația Spațială. Unde a dispărut bucuria oamenilor? Cărămidă verticală, grindă completă. Ce s-a întâmplat cu nesăbuița luminoasă de la douăzeci de ani, când viața era ca un mare cadou de Crăciun care n-avea nevoie de altceva decât să fie despachetat? Cum de reușise să o sfârșească închis într-o existență atât de mărunțică și de meschină?

– Tu continuă, spune că da, continuă oră de oră să-ți arzi cu idiotețiile astea puținii neuroni care ți-au mai rămas. E minunat să vezi cum îți irosești viața.